07/08/2020

Ο Π.Θ.Σ “Καιρός” για την απαλλαγή από τα Θρησκευτικά

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Επιφυλάξεις αναφορικά με την **Εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής του Ι.Ε.Π. για τα Θρησκευτικά, εκφράζει με ανακοίνωσή του ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός»: “Οι γονείς των μαθητών και οι ίδιοι οι μαθητές θα βρεθούν μπροστά σε ένα νέο δίλημμα και μάλιστα κατά την εισαγωγική εγγραφή στο σχολείο, σχετικά με το εάν θα δηλώσουν το θρήσκευμά τους ή όχι. Από το καίριο ζήτημα της παιδαγωγικής αποστολής του μαθήματος των Θρησκευτικών και του περιεχομένου του, το ενδιαφέρον μετατοπίζεται στη δήλωση του θρησκεύματος, χωρίς να είναι βέβαιο ότι όλοι οι Ορθόδοξοι μαθητές θα δηλώνουν το θρήσκευμά τους ή ότι δεν θα διεκδικήσουν απαλλαγή για τους δικούς τους λόγους” αναφέρεται μεταξύ άλλων στη σχετική ανακοίνωση.**

Ο Σύνδεσμος καλεί επίσης το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να λάβει σοβαρά υπόψη, ύστερα από διεξοδική μελέτη, μόνιμες και ολοκληρωμένες λύσεις για το μάθημα των Θρησκευτικών, όποια μορφή κι αν έχουν, “οι οποίες όμως θα αντλούν από τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, καθώς και τις

πραγματικές ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, χωρίς να υπάρχει παραγκωνισμός και θρησκευτική κατηγοριοποίηση των μαθητών αλλά και ταυτόχρονα να εξασφαλίζει την υποχρεωτικότητα του μαθήματος για όλους τους μαθητές του σχολείου”.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός» για την Εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής του Ι.Ε.Π. για τα Θρησκευτικά

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός» έχει καταθέσει πολλές φορές τις απόψεις του, καθώς και συγκεκριμένες προτάσεις, για την αναβάθμιση του μαθήματος των Θρησκευτικών, έχοντας ως πρωταρχικό γνώμονα το παιδαγωγικό συμφέρον των μαθητών και των μαθητριών, ώστε να αναπτυχθούν και να ζήσουν αρμονικά στο εξαιρετικά σύνθετο και πολύπλοκο περιβάλλον της εποχής μας. Αναγνωρίζοντας τη συνθετότητα και κρισιμότητα της σύγχρονης θρησκευτικής εκπαίδευσης, έχει επισημάνει τους κινδύνους που προέρχονται από την απολυτοποίηση της αναζήτησης «καθαρών» νομικών λύσεων και από την αυτονόμηση αποσπασματικών ή πρόσκαιρων νομικών ερμηνειών. Οι απρόσμενες εξελίξεις μπροστά στις οποίες βρίσκεται σήμερα το μάθημα των Θρησκευτικών, με εμφανή τον κίνδυνο συρρίκνωσης της υποχρεωτικότητας και σταδιακής υποβάθμισής του, δικαιώνουν -δυστυχώς- τις θέσεις μας.

Η Εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) για τα Θρησκευτικά, η οποία δημοσιεύτηκε προ ημερών και περιλαμβάνει προτάσεις σχετικά με τη χορήγηση απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών, φέρνει το πρόβλημα ξανά στην επικαιρότητα. Ύστερα από διακυμάνσεις και παλινωδίες του Υπουργείου Παιδείας, το ζήτημα της χορήγησης απαλλαγής φαίνεται ότι βαίνει προς νέα ρύθμιση, η οποία θα είναι σύμφωνη με τις τελευταίες Αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Το τοπίο φαίνεται να ξεκαθαρίζει από νομικής πλευράς, ενώ απομένει η λήψη αποφάσεων από το Υπουργείο Παιδείας.

Η ρύθμιση της απαλλαγής από τα Θρησκευτικά είναι πολύπλοκο και δυσεπίλυτο ζήτημα. Πέρα από τη νομική διάσταση και τις επιμέρους πτυχές της, π.χ. ποιοι δικαιούνται απαλλαγή, με ποια διαδικασία χορηγείται, πώς προστατεύονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κ.ά., τίθενται πολλαπλά θέματα σχετικά με την υπόσταση, τον προσανατολισμό και τη λειτουργία του ίδιου του μαθήματος των Θρησκευτικών, καθώς και του σύγχρονου δημόσιου σχολείου στο σύνολό του. Η Επιτροπή του Ι.Ε.Π., η οποία ανέλαβε να μελετήσει το θέμα και να εισηγηθεί προτάσεις, επωμίστηκε ένα εξαιρετικά δύσκολο έργο.

Στο κείμενο της Εισήγησης της Επιτροπής, το οποίο εγκρίθηκε ομόφωνα από το

Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Ε.Π., ανιχνεύονται οι δυσκολίες που υπάρχουν από την εφαρμογή προκρούστειων νομικών δεσμεύσεων σε ζητήματα παιδαγωγικού περιεχομένου και εκπαιδευτικών λειτουργιών. Η εκπαίδευση και η μάθηση οργανώνεται με βάση εκπαιδευτικούς σκοπούς και στόχους. Η οικοδόμηση της μάθησης είναι αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης πολλών συντελεστών και παραγόντων, με πρωταγωνιστή τον ίδιο τον μαθητή. Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα επιτυγχάνονται μέσα από σύνθετες στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης. Τελικά, οι νομικές δεσμεύσεις, μολονότι είναι αναγκαίες και χρήσιμες, εάν αυτονομηθούν από την παιδαγωγική λειτουργία της εκπαίδευσης, δεν επαρκούν για την επίτευξη των επιθυμητών σκοπών και στόχων.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η συμμόρφωση του Υπουργείου Παιδείας με τις προαναφερθείσες Αποφάσεις «προβάλλει ως ένας δρόμος μακρύς και μετ' εμποδίων», δεδομένης της υποχρεωτικότητας του μαθήματος, καθώς και της ανάγκης οργάνωσης ισότιμης θρησκευτικής εκπαίδευσης, με παιδαγωγικούς όρους και προϋποθέσεις, σε όλους τους μαθητές. Από το κείμενο της Επιτροπής εμφαίνεται ότι ο δρόμος για την εισαγωγή ισότιμων ή εναλλακτικών μαθημάτων έχει ανοίξει διάπλατα μετά τις Αποφάσεις του ΣτΕ. Η Επιτροπή αναγνωρίζει το πρόβλημα και περιορίζεται στην εισήγηση μιας μεταβατικής λύσης, μέχρι να γίνει ενδελεχής μελέτη του θέματος, η οποία θα λάβει υπόψη τα αριθμητικά στοιχεία για τις απαλλαγές των μαθητών των τελευταίων πέντε ετών, τις οικονομικές πτυχές του σχετικού εγχειρήματος και τις παιδαγωγικές συνέπειες.

Στην Εισήγηση της Επιτροπής προτείνεται λύση μεταβατικού χαρακτήρα και για το ακανθώδες ζήτημα της διαδικασίας χορήγησης απαλλαγής. Στην πρόταση σχεδίου εγκυκλίου που κατέθεσε προβλέπεται ότι δικαίωμα απαλλαγής έχουν οι μη Ορθόδοξοι μαθητές, δηλαδή οι αλλόθρησκοι ή ετερόδοξοι ή άθρησκοι, οποίοι στην υπεύθυνη δήλωση που θα υποβάλουν θα επικαλούνται λόγους θρησκευτικής συνείδησης. Δεδομένης της κατάργησης της αναγραφής θρησκεύματος στους τίτλους σπουδών και στα ατομικά δελτία και για την αποφυγή της κατάχρησης του δικαιώματος της απαλλαγής, η Επιτροπή προτείνει την καταγραφή του θρησκεύματος των μαθητών στο πληροφοριακό σύστημα "myschool", ώστε οι Διευθυντές των σχολείων να χορηγούν την απαλλαγή αποκλειστικά σε όσους τη δικαιούνται.

Με την επιφύλαξη της περαιτέρω νομικής διερεύνησης της νομολογιακής τεκμηρίωσης της παραπάνω πρότασης, την οποία είναι άγνωστο εάν θα αποδεχθεί το Υπουργείο Παιδείας, εκφράζουμετον προβληματισμό μας σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία της, καθώς και την ανησυχία μας για τις συνέπειές της. Η τυχόν θέσπιση αυτής της πρότασης, μολονότι θα διευκολύνει αρχικά τις σχολικές μονάδες στον προγραμματισμό του έργου τους, θα οδηγήσει σε νέες αντιπαραθέσεις γύρω από τη δήλωση θρησκεύματος, τις οποίες για μια ακόμη φορά θα χρεωθεί το μάθημα των Θρησκευτικών. Οι γονείς των μαθητών και οι

ίδιοι οι μαθητές θα βρεθούν μπροστά σε ένα νέο δίλημμα και μάλιστα κατά την εισαγωγική εγγραφή στο σχολείο, σχετικά με το εάν θα δηλώσουν το θρήσκευμά τους ή όχι. Από το καίριο ζήτημα της παιδαγωγικής αποστολής του μαθήματος των Θρησκευτικών και του περιεχομένου του, το ενδιαφέρον μετατοπίζεται στη δήλωση του θρησκεύματος, χωρίς να είναι βέβαιο ότι όλοι οι Ορθόδοξοι μαθητές θα δηλώνουν το θρήσκευμά τους ή ότι δεν θα διεκδικήσουν απαλλαγή για τους δικούς τους λόγους. Σε κάθε περίπτωση θα υπάρξουν αρνητικές συνέπειες, με εμφανή τον κίνδυνο του κατακερματισμού του μαθήματος και της περαιτέρω συρρίκνωσης της παιδαγωγικής αποστολής του, καθώς και των διαιρετικών διακρίσεων μεταξύ των μαθητών.

Ο Πανελλήνιος Θεολογικός Σύνδεσμος «Καιρός», με προσήλωση στο όραμα για μια σύγχρονη και αναβαθμισμένη θρησκευτική εκπαίδευση, θα συνεχίσει να αγωνίζεται για την προάσπιση της υποχρεωτικότητας του μαθήματος των Θρησκευτικών. Διεκδικούμε ένα σύγχρονο θρησκευτικό μάθημα, το οποίο θα προωθεί την ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των μαθητών, τον δημοκρατικό διάλογο και την ειρηνική συνύπαρξη, ενάντια σε κάθε μορφής φανατισμό και φονταμενταλισμό. Πιστεύουμε στην ισότιμη ένταξη του μαθήματος των Θρησκευτικών στο σύγχρονο σχολείο, στο πλαίσιο των κοινών εκπαιδευτικών σκοπών και στόχων. Θεωρούμε επιβεβλημένη τη λειτουργία του μαθήματος με όρους παιδαγωγικούς, μακριά από φαινόμενα δογματισμού και ιδεολογικοποίησης της πίστης. Η θρησκευτική ελευθερία των μαθητών είναι απαραβίαστη.

Στην παρούσα εξαιρετικά δυστοπική συγκυρία για το μάθημα και το σύγχρονο σχολείο, ζητούμε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να λάβει σοβαρά υπόψη, ύστερα από διεξοδική μελέτη, μόνιμες και ολοκληρωμένες λύσεις για το μάθημα των Θρησκευτικών, όποια μορφή κι αν έχουν, οι οποίες όμως θα αντλούν από τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, καθώς και τις πραγματικές ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, χωρίς να υπάρχει παραγκωνισμός και θρησκευτική κατηγοριοποίηση των μαθητών αλλά και ταυτόχρονα να εξασφαλίζειτην υποχρεωτικότητα του μαθήματος για όλους τους μαθητές του σχολείου.